

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 157/20
Λουξεμβούργο, 9 Δεκεμβρίου 2020

Απόφαση στην υπόθεση C-132/19
Groupe Canal + κατά Επιτροπής

Το Δικαστήριο ακυρώνει απόφαση της Επιτροπής με την οποία κατέστησαν υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις που είχαν προταθεί από επιχείρηση για τη διατήρηση του ανταγωνισμού στις αγορές

Η δυνατότητα των αντισυμβαλλομένων μιας επιχειρήσεως, η οποία δεσμεύθηκε να μην τηρήσει ορισμένες συμβατικές ρήτρες, να προσφύγουν ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου δεν είναι ικανή να άρει τα αποτελέσματα της απόφασης της Επιτροπής με την οποία καθίστανται υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις αυτές επί των συμβατικών δικαιωμάτων των εν λόγω αντισυμβαλλομένων

Η Paramount Pictures International Ltd και η μητρική της εταιρία Viacom Inc. (στο εξής, από κοινού: Paramount) συνήψαν με τους κύριους τηλεοπτικούς σταθμούς συνδρομητικού περιεχομένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων οι Sky UK Ltd και Sky plc (στο εξής, από κοινού: Sky) καθώς και η Groupe Canal + SA (στο εξής: Groupe Canal +), συμφωνίες για την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης οπτικοακουστικού περιεχομένου.

Στις 13 Ιανουαρίου 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε έρευνα σχετικά με πιθανούς περιορισμούς που θίγουν την παροχή υπηρεσιών συνδρομητικής τηλεόρασης στο πλαίσιο των επίμαχων συμφωνιών για παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης, προκειμένου να εκτιμήσει τη συμβατότητά τους με το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Η έρευνα αυτή είχε ως αποτέλεσμα να απευθύνει η Επιτροπή, στις 23 Ιουλίου 2015, ανακοίνωση αιτιάσεων στην Paramount σχετικά με ορισμένες ρήτρες που περιλαμβάνονταν στις συμφωνίες για παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης που είχε συνάψει με τη Sky. Εν προκειμένω, πρόκειται για δύο συναφείς ρήτρες, εκ των οποίων η μεν πρώτη αποσκοπούσε στο να απαγορευθεί ή να περιοριστεί η δυνατότητα της Sky να ανταποκρίνεται στη ζήτηση σχετικά με την αγορά υπηρεσιών τηλεοπτικής διανομής η οποία εκφράζεται αυτοβούλως εκ μέρους καταναλωτών που κατοικούν στον ΕΟΧ, αλλά εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, η δε δεύτερη επέβαλλε στην Paramount την υποχρέωση να εισάγει ρήτρα στις συμφωνίες που συνήπτε με τους τηλεοπτικούς σταθμούς που είναι εγκατεστημένοι στον ΕΟΧ, αλλά εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία περιελάμβανε ανάλογη απαγόρευση για τους τηλεοπτικούς αυτούς σταθμούς σε σχέση με τέτοιες αιτήσεις εκ μέρους καταναλωτών που κατοικούν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην Ιρλανδία. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έκρινε ότι οι συμφωνίες που κατέληγαν, μέσω τέτοιων ρητρών, σε απόλυτη εδαφική αποκλειστικότητα, μπορούσαν να συνιστούν περιορισμό του ανταγωνισμού «ως εκ του αντικειμένου», κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ, στο μέτρο που επανέφεραν τα στεγανά των εθνικών αγορών και αντέβαιναν στον σκοπό της Συνθήκης που συνίσταται στην εγκαθίδρυση ενιαίας αγοράς. Με έγγραφο της 4ης Δεκεμβρίου 2015, η Επιτροπή κοινοποίησε την ανωτέρω εκτίμηση, καθώς και ένα προκαταρκτικό συμπέρασμα, στην Groupe Canal + ως τρίτο ενδιαφερόμενο.

Από την πλευρά της, η Paramount πρότεινε δεσμεύσεις για την άρση των αντιρρήσεων της Επιτροπής. Συναφώς, δήλωσε ότι ήταν έτοιμη, μεταξύ άλλων, να μην τηρεί ούτε να αξιώνει την τήρηση των ρητρών που καταλήγουν σε απόλυτη εδαφική προστασία των τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίες περιλαμβάνονται στις συμφωνίες για παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης που συνήφθησαν μεταξύ της Paramount και των τηλεοπτικών σταθμών.

Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις των λοιπών ενδιαφερομένων τρίτων, μεταξύ των οποίων η Groupe Canal +, η Επιτροπή, με απόφαση της 26ης Ιουλίου 2016¹ (στο εξής: επίδικη απόφαση), έκανε δεκτές και κατέστησε υποχρεωτικές τις ως άνω προταθείσες δεσμεύσεις, όπως προβλέπει το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003². Η Paramount γνωστοποίησε τότε στην Groupe Canal + το περιεχόμενο των δεσμεύσεων που κατέστησαν δεσμευτικές και τις συνέπειές τους, εν προκειμένω την πρόθεσή της να μην μεριμνά πλέον για την τήρηση της απόλυτης εδαφικής αποκλειστικότητας που είχε παραχωρηθεί στην τελευταία ως προς τη γαλλική αγορά. Θεωρώντας ότι τέτοιες δεσμεύσεις, που ανελήφθησαν στο πλαίσιο διαδικασίας στην οποία μετείχαν μόνον η Επιτροπή και η Paramount, δεν μπορούσαν να της αντιταχθούν, η Groupe Canal + άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης, η οποία απερρίφθη με απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 2018³. Στην απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2020, το Δικαστήριο διαπιστώνει ωστόσο ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση του αναλογικού χαρακτήρα της προκύπτουσας από την επίδικη απόφαση προσβολής των συμφερόντων των τρίτων πιάσχει πλάνη περί το δίκαιο. Κατά συνέπεια, δεχόμενο τα αιτήματα της αίτησης αναίρεσως που άσκησε η Groupe Canal +, αναιρεί την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και, αποφαινόμενο αμετάκλητα επί της διαφοράς, ακυρώνει την επίδικη απόφαση. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο παρέχει νέες διευκρινίσεις ως προς την κατανομή των αντίστοιχων εξουσιών της Επιτροπής και των εθνικών δικαστηρίων κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Πρώτον, το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον αντλούμενο από κατάχρηση εξουσίας λόγο, με τον οποίο επιδιωκόταν κατ' ουσίαν να αποδειχθεί ότι, εκδίδοντας την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή καταστρατήγησε τη νομοθετική διαδικασία σε σχέση με το ζήτημα του γεωγραφικού αποκλεισμού. Συναφώς, το Δικαστήριο ενστερνίζεται το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου κατά το οποίο, δεδομένου ότι η αφορώσα το ζήτημα του γεωγραφικού αποκλεισμού νομοθετική διαδικασία δεν κατέληξε στην έκδοση νομοθετικού κειμένου, η διαδικασία αυτή δεν θίγει τις εξουσίες που έχουν απονεμηθεί στην Επιτροπή με το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και τον κανονισμό 1/2003. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η επίδικη απόφαση εκδόθηκε δυνάμει τέτοιων εξουσιών, πριν από την ολοκλήρωση της σχετικής νομοθετικής διαδικασίας.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε με επαρκή αιτιολογία και χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο τα επιχειρήματα της Groupe Canal + με τα οποία επιδιωκόταν να αποδειχθεί η νομιμότητα των επίμαχων ρητρών υπό το πρίσμα του άρθρου 101 παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, το αβάσιμο των αντιρρήσεων επί των οποίων στηρίχθηκε η επίδικη απόφαση. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που οι επίμαχες συμφωνίες για παραχώρηση αδείας εκμετάλλευσης περιελάμβαναν ρήτρες που αποσκοπούσαν στην εξάλειψη της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών μετάδοσης οπτικοακουστικού περιεχομένου και παρείχαν, για τον σκοπό αυτό, στους τηλεοπτικούς σταθμούς απόλυτη εδαφική προστασία διασφαλιζόμενη μέσω αμοιβαίων υποχρεώσεων, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε ότι τέτοιες ρήτρες –υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενης απόφασης διαπιστώνουσας οριστικά την ύπαρξη ή μη παραβάσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ κατόπιν εμπειριστατωμένης εξετάσεως– ήταν ικανές να θεμελιώσουν αντιρρήσεις της Επιτροπής σε σχέση με τον ανταγωνισμό. Υπό το ίδιο πρίσμα, το Δικαστήριο υπογραμμίζει τον προκαταρκτικό χαρακτήρα της αξιολογήσεως της αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού φύσεως της επίμαχης συμπεριφοράς στο πλαίσιο απόφασης εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003. Κατά συνέπεια, ορθώς επίσης έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι το άρθρο 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ τυγχάνει εφαρμογής μόνον εφόσον έχει προηγουμένως διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και συνήγαγε εξ αυτού ότι δεν όφειλε, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας μιας τέτοιας απόφασης, να αποφανθεί επί αιτιάσεων αντλούμενων από τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

¹ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2016, περί διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση ΑΤ.40023 – Διασυνοριακή πρόσβαση στη συνδρομητική τηλεόραση).

² Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1).

³ Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2018, Groupe Canal + κατά Επιτροπής, [T-873/16](#).

Τρίτον, το Δικαστήριο επικυρώνει την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου περί του ότι οι επίμαχες ρήτρες μπορούσαν βάσιμα να θεμελιώσουν αντιρρήσεις της Επιτροπής ως προς τον ανταγωνισμό αναφορικά με το σύνολο του ΕΟΧ, χωρίς η Επιτροπή να υποχρεούται να εξετάσει μία προς μία τις οικείες εθνικές αγορές. Πράγματι, στο μέτρο που οι επίμαχες ρήτρες αποσκοπούσαν στη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπενθύμισε ότι τέτοιες συμφωνίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να θέσουν σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, υπονομεύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο έναν από τους κύριους σκοπούς της Ένωσης, ανεξαρτήτως της κατάστασης που επικρατεί στις εθνικές αγορές.

Τέταρτον, το Δικαστήριο εξετάζει την αιτίαση με την οποία προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, ιδίως υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, κατά την εκ μέρους του εκτίμηση του αντίκτυπου της επίδικης απόφασης στα συμβατικά δικαιώματα τρίτων, όπως της Groupe Canal +. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή καλείται να ελέγξει τις δεσμεύσεις όχι μόνον ως προς το κατά πόσον είναι κατάλληλες να άρουν τις αντιρρήσεις της στον τομέα του ανταγωνισμού, αλλά επίσης υπό το πρίσμα των επιπτώσεών τους στα συμφέροντα τρίτων, ούτως ώστε να μην καταστούν άνευ περιεχομένου τα δικαιώματα των τελευταίων. Ωστόσο, όπως το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο παρατήρησε, το γεγονός ότι η Επιτροπή κατέστησε υποχρεωτική τη δέσμευση ενός επιχειρηματία να μην εφαρμόσει ορισμένες συμβατικές ρήτρες έναντι του αντισυμβαλλομένου του, όπως η Groupe Canal +, ο οποίος δεν είχε την ιδιότητα τρίτου, ενώ ο αντισυμβαλλόμενος αυτός δεν έχει συναινέσει συναφώς, συνιστά παρέμβαση στη συμβατική ελευθερία του εν λόγω αντισυμβαλλομένου, η οποία βαίνει πέραν των όσων ορίζει το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να παραπέμψει τους αντισυμβαλλόμενους αυτούς στα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να διασφαλίσουν τον σεβασμό των συμβατικών τους δικαιωμάτων, διότι τούτο θα συνιστούσε παράβαση των διατάξεων του άρθρου 16 του κανονισμού 1/2003 που απαγορεύουν στα εθνικά δικαστήρια να εκδίδουν αποφάσεις αντιβαίνουσες σε προγενέστερη σχετική απόφαση της Επιτροπής. Πράγματι, απόφαση εθνικού δικαστηρίου η οποία θα υποχρέωνε έναν επιχειρηματία να παραβεί τις δεσμεύσεις του που κατέστησαν υποχρεωτικές με απόφαση της Επιτροπής θα ήταν προδήλως αντίθετη προς την τελευταία. Επιπλέον, δεδομένου ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια την υποχρέωση να αποφεύγουν να λαμβάνουν αποφάσεις που αντιβαίνουν σε απόφαση που προτίθεται να εκδώσει η Επιτροπή για την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι εθνικό δικαστήριο θα μπορούσε να κηρύξει τις επίμαχες ρήτρες σύμφωνες προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, μολονότι η Επιτροπή μπορούσε ακόμη, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, να κινήσει εκ νέου διαδικασία και, όπως είχε αρχικώς σχεδιάσει, να εκδώσει απόφαση με την οποία διαπιστώνεται επισήμως παράβαση.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη περί το δίκαιο σε σχέση με την εκτίμηση του αναλογικού χαρακτήρα της επίδικης απόφασης όσον αφορά την προσβολή των συμφερόντων των τρίτων, και επομένως πρέπει να αναιρεθεί.**

Τέλος, εκτιμώντας ότι η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο εξετάζει τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Συνάγοντας τις συνέπειες των λόγων επί των οποίων στηρίχθηκε η αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, **το Δικαστήριο εξετάζει την οικονομία των επίμαχων συμφωνιών για παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης και επισημαίνει τον ουσιώδη χαρακτήρα των υποχρεώσεων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της εδαφικής αποκλειστικότητας που παρέχεται στους τηλεοπτικούς σταθμούς, οι οποίες θίγονται από τις δεσμεύσεις που κατέστησαν υποχρεωτικές με την επίδικη απόφαση.** Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την επίδικη απόφαση, κατέστησε άνευ περιεχομένου τα συμβατικά δικαιώματα των τρίτων, μεταξύ των οποίων και εκείνα της Groupe Canal +, έναντι της Paramount, και παραβίασε επομένως την αρχή της αναλογικότητας. Συνεπώς, η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582